

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA „EUROPEJSKIE DZIEDZICTWO WĘGLA I STALI”

Posted on 10 kwietnia 2025

10 kwietnia rozpoczęła się międzynarodowa konferencja „Europejskie Dziedzictwo Węgla i Stali”. W Katowicach spotkali się eksperci, zarządcy i pasjonaci dziedzictwa przemysłowego, aby debatować nad stworzeniem wspólnej, europejskiej strategii ochrony zabytków związanych z przemysłem i energetyką. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Przemysłu oraz dr Andrzej Siwek, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Międzynarodowa konferencja „**Europejskie Dziedzictwo Węgla i Stali**” stanowiła kontynuację oraz pogłębienie refleksji zapoczątkowanej w 2023 roku, podczas konferencji „Dziedzictwo Przemysłowe w Sercu Zielonej Europy”. W ramach planowanych wystąpień i dyskusji uczestnicy konferencji podjęli próbę wypracowania spójnych kierunków **ochrony dziedzictwa przemysłowego**, uwzględniających zarówno jego wartość edukacyjną, jak i praktyczne aspekty związane z zachowaniem funkcjonalności wybranych obiektów. Szczególną uwagę poświęcono zagadnieniu ograniczonego, celowego wydobycia paliw kopalnych – takiego, które służyłoby wyłącznie potrzebom muzeów i instytucji zajmujących się konserwacją oraz eksploatacją zabytkowych maszyn, pojazdów i urządzeń technicznych.

W ramach spotkania odbyła się również ważna inicjatywa instytucjonalna – powołanie organizacji **TICCIH Europa** z siedzibą w Polsce, która ma stać się platformą dla międzynarodowej współpracy i skutecznego działania na rzecz zachowania dziedzictwa techniki na naszym kontynencie.

Wśród kluczowych zagadnień podejmowanych podczas konferencji znalazły się m.in.:

- zachowanie i dalsze użytkowanie zabytków górnictwa jako świadectw rewolucji przemysłowej,
- wdrażanie rozwiązań zmniejszających ślad węglowy w procesie ponownego wykorzystania dawnych obiektów przemysłowych,
- określenie warunków i zasad dla kontrolowanego wykorzystania paliw kopalnych w celach konserwatorskich,
- budowa zintegrowanej strategii ochrony technicznego dziedzictwa Europy, umożliwiającej jego odpowiednie udostępnianie i popularyzację.

Oficjalną część konferencji otworzył list od **Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalnej Konserwator Zabytków Bożeny Żelazowskiej** odczytany w jej imieniu przez Agatę Kurdziel, zastępczynię dyrektora Departamentu Ochrony Zabytków w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w którym podkreśla -

„Dziedzictwo przemysłowe to nie tylko zbiór zabytków i pamiątek po minionych czasach – to przede wszystkim opowieść o ludziach, którzy dzięki swojej pracy, wyobraźni i determinacji zmieniali świat. To historia górników, hutników, inżynierów i wynalazców, którzy niejednokrotnie z narażeniem zdrowia i życia budowali fundamenty nowoczesnej cywilizacji. Ich codzienna, często niedostrzegana praca przyczyniła się do powstania technologii, które zrewolucjonizowały transport, energetykę, komunikację, kulturę i życie społeczne”.

Głos zabrał również **zastępca dyrektora NID, dr Andrzej Siwek** -

„Spotykamy się na konferencji „Europejskie Dziedzictwo Węgla i Stali”, by rozmawiać o dziedzictwie przemysłowym – wymagającym, złożonym, ale niezwykle istotnym dla zrozumienia mechanizmów przemian ekonomicznych, politycznych i kulturowych, które ukształtowały naszą współczesną cywilizację. Wierzę, że efektem tego spotkania będzie wspólne spojrzenie w przyszłość i wypracowanie skutecznych narzędzi ochrony dziedzictwa przemysłowego.”

Uczestników konferencji powitali Joanna Bojczuk, Członek Zarządu Województwa Śląskiego, Grzegorz Jagielski z Ministerstwa Przemysłu, prof. Jacek Purchla, wiceprezes Europa Nostra oraz dr Pierre Laconte, Przewodniczący Komitetu Dziedzictwa Przemysłowego i Inżynieryjnego Europa Nostra.

Kolejnym punktem programu było wręczenie **Europejskiej Nagrody Dziedzictwa** w kategorii Heritage Champions 2024. To prestiżowe wyróżnienie trafiło do dr. hab. Piotra Gerbera. Nagrodę wręczył prof. Jacek Purchla.

Część merytoryczną konferencji otworzyło wystąpienie **dr. Milesa Oglethorpe'a**, Prezydenta The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH). Jego prelekcja poświęcona była wyzwaniom związanym z ochroną i wykorzystaniem dziedzictwa przemysłowego. Kolejnym punktem programu była prezentacja **Hildebranda de Boera** z Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (ERIH), który opowiedział o znaczeniu dziedzictwa węgla i stali jako elementów wspólnej tożsamości przemysłowej Europy.

Następnie głos zabrał **prof. Massimo Preite** z Uniwersytetu we Florencji. W swoim wystąpieniu skupił się na roli dziedzictwa przemysłowego w procesach przekształcania i odnawiania tkanki miejskiej. Wystąpienie **Jaapa Niewega** z FEDECRAIL WIMH poświęcone było problematyce zachowania zabytkowych środków transportu i mobilnych obiektów dziedzictwa technicznego w świetle europejskiej polityki klimatycznej. Przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu, **Grzegorz Jagielski**, zaprezentował założenia transformacji górnictwa węglowego na Górnym Śląsku, z uwzględnieniem działań mających na celu ochronę dziedzictwa górniczego jako ważnego elementu tożsamości regionu.

W programie przewidziane zostały również **trzy panele dyskusyjne**: „Możliwość utrzymania wydobycia węgla w celu zachowania oraz eksploatacji dziedzictwa przemysłowego”, „Możliwości zachowania czynnej kopalni węgla kamiennego do celów edukacyjnych i zapewnienia węgla na potrzeby ruchomych zabytków techniki” oraz „Cele i zadania Europejskiego Komitetu Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego TICCIH Europe – utworzenie europejskiej organizacji ochrony dziedzictwa przemysłowego”.

Pierwszy dzień konferencji zwieńczyła wizyta w Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia, gdzie uczestnicy mieli okazję zobaczyć unikalny ciąg technologiczny do produkcji blach cynkowych, który zachował się w nienaruszonym stanie. To wyjątkowe miejsce, mieszczące się w największej poprzemysłowej hali regionu, stanowi doskonały przykład rewitalizacji dziedzictwa przemysłowego i inspirację do

dalszych działań na rzecz jego ochrony. Atrakcją był również przejazd tramwajem wyprodukowanym w latach 60.

Drugiego dnia konferencji – 11 kwietnia – odbyło się spotkanie z dziedzictwem przemysłowym „w terenie”. Uczestnicy wzięli udział w **wyjeździe studyjnym**, który umożliwił im poznanie dwóch znaczących obiektów górniczych w województwie śląskim – aktywnej kopalni KWK ROW Ruch Marcel oraz Zabytkowej Kopalni Ignacy.

Konferencja współorganizowana została przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Polski Komitet Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska i Working Industrial and Mobile Heritage Platform .

Patronami honorowymi konferencję objęli Ministerstwo Przemysłu, Marszałek Województwa Śląskiego, Prezydent Miasta Katowice i Europa Nostra.

Konferencja objęta została patronatem polskiej prezydencji w Radzie UE.

Przemówienia podczas oficjalnego otwarcia konferencji - Joanna Bojczuk, Członek Zarządu Województwa Śląskiego, fot. Marcin Lubera

Przemówienia podczas oficjalnego otwarcia konferencji - Agata Kurdziel, zastępczyni dyrektora Departamentu Ochrony Zabytków w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, fot. Marcin Lubera

Przemówienia podczas oficjalnego otwarcia konferencji, fot. Marcin Lubera

Prof. Jacek Purchla, wiceprezes Europa Nostra, fot. Marcin Lubera

Przemówienia podczas oficjalnego otwarcia konferencji - dr Andrzej Siwek, zastępca dyrektora NID, fot. Marcin Lubera

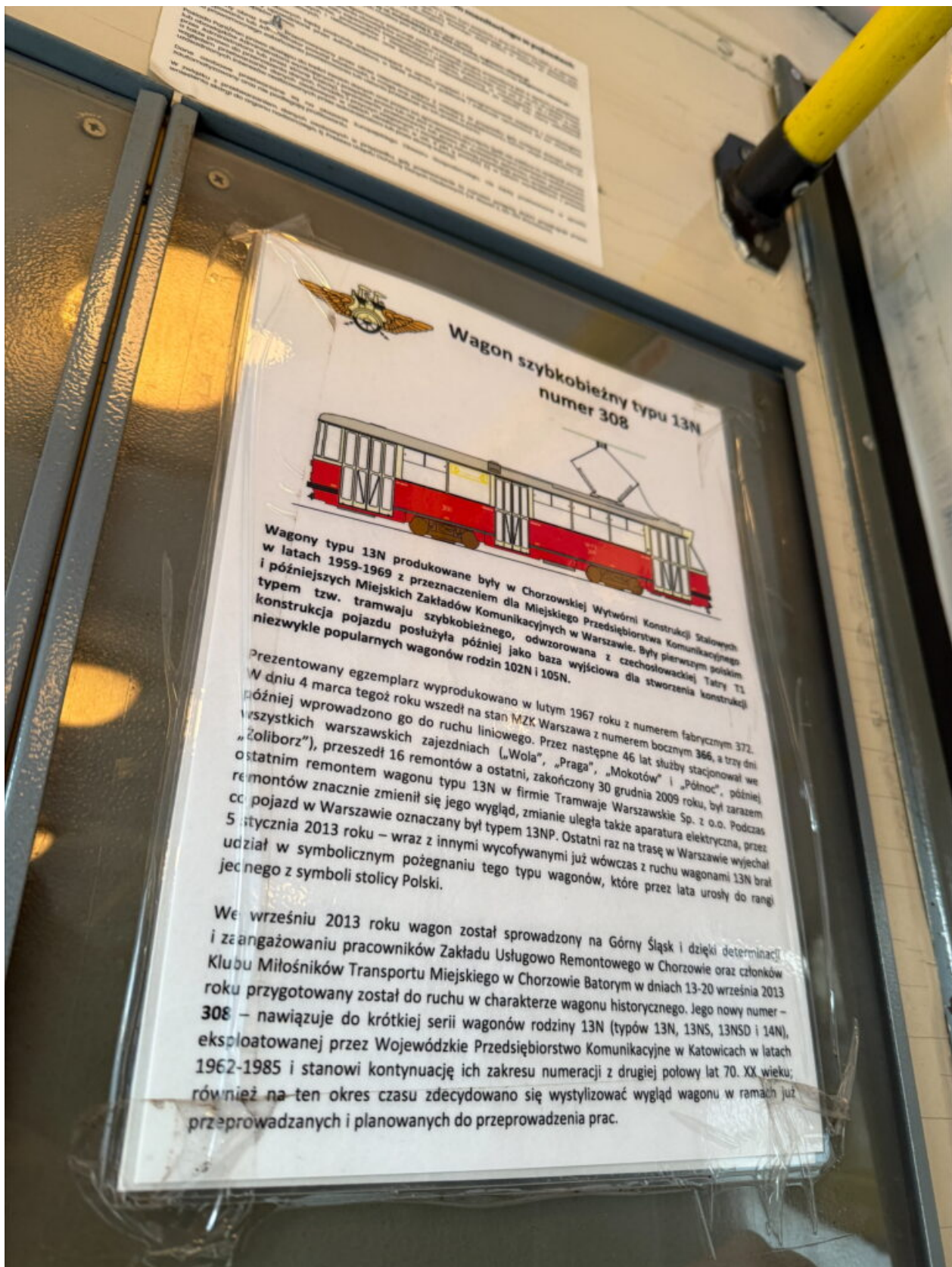
Uczestnicy konferencji, Sejm Śląski, Katowice, fot. Marcin Lubera

Wręczenie Europejskiej Nagrody Dziedzictwa w kategorii Heritage Champions 2024. Nagrodę odbiera dr. hab. Piotr Gerber z rąk prof. Jacka Purchli, fot. Marcin Lubera

Dr Miles Oglethorpe, Prezydent TICCIH, fot. Marcin Lubera

Wagon szybkieżny, fot. NID/P.Adamczyk

Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia, fot. NID/P.Adamczyk

Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia, fot. NID/P.Adamczyk

Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia, fot. NID/P.Adamczyk

Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia, fot. NID/P.Adamczyk

Wagon szybkiej, fot. NID/P.Adamczyk